

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 42

ב"ב מב

א. המלוה את חבירו על פה אינו גובה אלא ממה שימצא ביד הלוח אצל אינו טורף לא מהלקוחות שקנו ממנו וכו' אבל המלוה בשטר טורף מהלקוחות (ח"א קיא, א) שיצא קול ע"י השטר שנכסיו משועבדים לבע"ח משא"כ בעדים שלא יצא קול בד"א (שאין קול) במלוה בעדים שלוה בצנעה (שלא יוזלו נכסיו) אבל המוכר בעדים יוצא קול (שמוכר בפרהסיא שיקפצו עליה קונים). לפיכך לוקח שטרפו ממנו השדה וכו' חוזר וטורף מהמוכר ואם אין למוכר חוזר ובא הוא לטורף מהלקוחות שקנו אחריו אפילו לא מכר לו בשטר אלא בעדים בעלמא (קטז,א) דכיון שיוצא קול ע"י עידי מכירה ידעו הלקוחות האחרונים שהנכסים משועבדים ללוקח ראשון, ואם לא חקרו יפה הם הפסידו לעצמם.

ב. אכלה האב שנה ומת וירשה הבן ואכלה שתיים או שאכלה האב שנה או שאכלה האב שנה והבן שנה והלוקח שלקחה מהבן שנה ה"ז חזקה והוא שלקחה בשטר (ח"מ קמד, ג) שיצא קול שלקחה מהבן והחזיק כראוי.

ג. מחזיק שאכלה בחיי האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בני שתיים או בפני האב שתיים ובפני בנו שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה ובפני הלוקח מהבן שנה ה"ז חזקה והוא שמכר הבן שדה זו בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטר אלא אם מכר הבן שדה זו בפני עצמו וכו' אין לך מחאה גדולה מזו.⁶¹ שם, ד.

ד. משנה: א. האומנים⁶² והשותפין והאריסין והאפוטרופין⁶³ אין להם חזקה. ב. לא לאיש חזקה בנכסי אשתו ולא לאשה חזקה בנכסי בעלה. ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן בנכסי האב. ג. בד"א במחזיק לטעון נגד המערער שהיא שלו, אבל במחזיק לקנות בחזקה (ברשות המקנה) וכן בנותן מתנה והאחין שחלקו והמחזיק בנכסי הגר (שמת ונכסיו הפקר שאין לו יורשים) נעל וגדר ופרץ כל שהוא ה"ז חזקה. (ובגמרא מפרש פרטי דינים אלו עד דף נ"ד).

ה. אבוה דשמואל ולוי שנו במשנתנו שותף אין לו חזקה (וכ"ש אומן אין לו חזקה שלא היה לו חלק שמתוך כך יקנה גם חלק חבירו) ושמואל שנה במשנה אומן אין לו חזקה, אבל שותף יש לו. והקשו בגמרא דאמר שמואל שותף כיווד לנכסי חבירו ברשותו ומשמע דא"כ אין לו חזקה (כאריס). ותירצו ג' תירוצים. א' שותף שאלכה כולה ג' שנים יש לו חזקה, אבל ירד לחציה אין לו חזקה על חלק זה שכן הדרך שיאכל ג' או ד' שנים חלק זה ואח"כ יחליפו. ב' לאידך גיסא שגם אכלה כולה אין לו חזקה שכן המנהג שזה אוכל כולה ג' שנים ואח"כ חבירו אבל אכל חציה יש לו חזקה שאם לא קנה זה לחלקו היה להם לחלוק רק בפירות.

ו. ג' ורבינא אמר (וכן הלכה) שדה של שני שותפים שאין בה דין חלקיה אע"פ שאכל אחד מהם כולה כמה שנים הרי הא בחזקת שניהם ואם יש בה דין חלוקה ואכלה האחד כולה שני חזקה יש לו חזקה הגה אבל אם החזיק בחציה ואומר זה הגיע לחלקו לא הוי חזקה (קמט, ב).

ז. שותף שירד לתוך שדה המשותף ועבדה חשוב כיווד ברשות ונוטל כדין אריסי העיר אפילו⁶⁴ בקמה העומדת לקצור ואפילו בשדה אינה עשויה ליטע (שהיו רגילים לזרוע והלך השותף ונטעה לא נחשב כמשנה מדעת בעה"ב שידו על התחתונה ליטול הוצאה עד שיעור שבה אלא כיווד ברשות שנוטל שבה כאריס כאלו עשויה ליטע, סמ"ע) וה"ה אם מתעסק בלא רשות בדבר המטלטל המשותף הגה ואין השותף נוטל הוצאה רק כפי השבח שמשביח ואם לא השביח כלום אינו נוטל כלום וכו' (ח"מ קעח, ג).

⁶¹ והוא שמכרה בשטר וי"א אפילו שלא בשטר (שו"ע שם) וטעם י"א דדוקא גבי לקוחות המחזיקין בעינן שטר כי אין להמערער לחקור אם יחזיקו כראוי אם לא שיתברר הדבר ממש בקול אבל הכא המחזיק יש לו לחקור שלא ימכור אחר שדהו (סמ"ע בשם טור).

⁶² פירשב"ם באומן לתקן מטלטלין שחזקתם לאלתר וטען שהם שלו, וברמב"ם ושו"ע (קמט, כח) פירשוה בקרקע דומאי דאריסים (גר"א) וז"ל האומנים שהיו בונים בקרקע או מתקנים אותה שנים רבות אין להם חזקה וכו'.

⁶³ וכ"כ בשו"ע (קמט, א) ראובן שאכל שדה שמעון שני חזקה וטען שהיא לקוחה בידו והביא שמעון עדים שהיא ידועה לו וכן הביא עדים שראובן ידוע שהיא שותפו או אריסו או אפוטרופוס ומפני זה לא מיחה, תחזור השדה לשמעון וישבע היסת שלא מכר ולא נתן אבל אם לא הביא שמעון ראיה שראובן היה שותף או אריס אלא ראובן הודה מעצמו ואמר הן הוא שותפי ומכר לי נאמן במגו וכו'.

⁶⁴ שנוטל בשבח שמשביח מעצמו דהיינו בשעה שעומדת לקצור ולבצור אף שא"צ עוד למלאכת האריס (סמ"ע) שהיורד שלא ברשות אין לו שבח והיורד ברשות יש לו אפילו שבה שלא הגיע מחמתו אלא מאליו כאריס ומוסיף המחבר עוד חידוש שאפילו אין עשויה ליטע נוטל כל השבח כיווד ברשות.

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés